

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

Сьогоднішня реформа місцевого самоврядування є відповіддю на яку так довго очікувало українське суспільство. Українська держава потребує створення нової ідеології управління. Вона має бути направлена на побудову готовності управлінців до прийняття рішень в умовах громадянського суспільства, формування адміністративної культури, підвищення особистої відповідальності з орієнтацією на служіння своєму народові. Тут варто наголосити, що реформа місцевого самоврядування не буде успішною без удосконалення адміністративно-територіального устрою. Через це розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р було схвалено Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації публічної влади в Україні [1]. Здійснення даної мети потрібно зробити за рахунок створення сприятливих умов для сталого розвитку територіальних громад. Концепція визначила напрями, механізми та терміни формування дієвого місцевого самоврядування та територіальної організації публічної влади для побудови якісного середовища для населення. Вона також передбачає надання доступних і високоякісних публічних послуг. Також за Концепцією повинні бути створені інститути прямого народоуправління. А також мають бути задоволені інтереси населення в усіх сферах життєдіяльності на певній території, узгоджені інтереси держави і територіальних громад [2].

Концепція зазначає, що через інколи незначні розміри територіальних громад, органи місцевого самоврядування в Україні не мають змоги здійснювати надані їм нормативно-правовими актами повноваження. Удосконалення вимагає також і система територіальної організації публічної влади. Диспропорційність адміністративно-територіального устрою, а саме брак цілісної території адміністративно-територіальної одиниці, існування територіальної громади села, селища, міста у складі іншої територіальної громади або на іншій території, спонукає виникненню конфліктів компетенції між органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади [3, 50].

Таким чином, Концепція має на меті рівномірний розподіл повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади на різних рівнях. Не можна трактувати структурні зміни як втрату повноважень. Вони допоможуть залучати ресурси, які використовують місцеві органи публічної влади [4, 78]. Мета реформи – утворити адміністративно-територіальні одиниці, які б виконували свої повноваження. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» наділяє органи місцевого самоврядування особистими повноваженнями, в межах яких вони існують самостійно та несуть відповідальність за своє функціонування. Тут варто наголосити, що органам місцевого самоврядування можуть надаватися окремі повноваження органів виконавчої влади [5, 20].

Перспективними напрямками діяльності територіальних громад мають стати:

1. Здійснити реформування органів публічної влади на місцевому та регіональному рівнях на основі повного забезпечення громадян соціальними та адміністративними послугами.

2. Для контролювання якості надання населенню встановлених послуг розробити механізми.

3. Повне задіяння мешканців територіальних громад до прийняття управлінських рішень, поширення демократичних принципів [6, 50-52].

Основні питаннями, які можуть вирішувати громадяни на місцевому рівні визначені Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні». На сучасному етапі здійснюються зміна повноважень різних органів публічної влади. Важливою проблемою в умовах децентралізації є збільшення повноваження громадян у земельних питаннях. Особливо це питання стоїть гостро сьогодні, коли йде процес прийняття різноманітних нормативно-правових актів по приватизації землі в Україні. Через це таким важливим є залучення до цієї надважливої проблеми територіальні громади, оскільки для їх мешканців це актуально, щоб земля не потрапила не в ті руки [7, 233-248].

Таким чином, для ефективного та прозорого виконання органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень потрібно дотримуватися таких принципів: потреба у ресурсах, які необхідних для виконання повноважень органів місцевого самоврядування; рівномірне надання дотацій на основі уніфікованих стандартів для здійснення послуг; роздача трансфертів з державного бюджету кожному місцевому бюджету; вважати фінансовою основою для здійснення органами місцевого самоврядування своїх повноважень податки і збори, які пов'язані з територією; закріплення за місцевими бюджетами частки фінансів, які надходять за рахунок сплати податків на прибуток юридичних осіб; закріплення права регулювання ставки місцевих податків і зборів; заборона надання податкових пільг, які зменшують власні доходи місцевих бюджетів; залучення кредитів для інвестиційного розвитку; збільшення прозорості та ефективності використання бюджетних коштів методом впровадження програмно-цільового програм; закріплення майна, а саме землі, яка знаходиться у власності територіальних громад; право користуватися земельними ресурсами на своїй своїй території; залучення громадян до прийняття різноманітних управлінських рішень так створення відповідних механізмів; право надання загальним зборам населення ініціювати позачергове звітування посадових осіб перед громадою; формування консультативно-дорадчих органів для проведення консультацій з населенням; право громад на місцевий референдум; вдосконалення процедури утворення органів самоорганізації населення; застосування механізмів здійснення держадміністративних контролю на основі нормативно-правових актів; місцевим радам заборонити висловлювати недовіру головам місцевих держадміністрацій.

Отже, децентралізація фактично є процесом перерозподілу владних повноважень і розмірів компетенцій між центральним і місцевими органами публічної влади. При цьому наголос падає на місцевий рівень. При дослідженні проблем децентралізації, варто знайти баланс централізації та децентралізації, тоді успіх не забариться.

Список використаних джерел

1. Сівков С. Концептуальне визначення сутності поняття «місцеве самоврядування». 2015. № 1-2/1-6 (17-18). с. 235-240.
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014. № 333-р «Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні». Урядовий кур'єр, 2014. № 67. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>
3. Саламатов В. Проблема розуміння ефективності діяльності державними службовцями. Підвищення ефективності державного управління: стан, перспективи та світовий досвід: Збірник наукових праць. К., 2009. с. 82-88.
4. Батанов О. В. Феноменологія сучасного європейського муніципалізму та місцевого самоврядування в Україні. Часопис Київського університету права. 2012. № 4. с. 77-81.
5. Гончарук –Чолач Т. В., Джугла Н. В. Політична соціологія: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ «Економічна думка», 2019. 267 с.
6. Борденюк В. Деякі аспекти співвідношення місцевого самоврядування, держави і громадянського суспільства в Україні. Право України. 2011. № 12. с. 24-27.
7. Коваленко А. І. Розвиток виконавчої влади в Україні на сучасному етапі: теорія і практика. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. с. 306